

CELOSTNA OBRAVNAVA SLOVSTVENE FOLKLORE V ŠOLI: BESEDILO S KONTEKSTOM IN TEKSTURO V IZKUSTVENEM POUKU *IN SITU*¹

V članku je izpostavljen predlog, da se fokus obravnave folklornih del pri pouku premakne zgolj z besedila na celoten folklorni dogodek, ki vključuje poleg *teksta* tudi *kontekst* (okoliščine izvedbe) in *teksturo* (način izvedbe). Slovstvena folklorja namreč temelji na konceptu ustne komunikacije v živo, kar jo bistveno razlikuje od literature. Folklorno besedilo na papirju izgubi velik del estetske vrednosti, ki je povezana z izvedbo (pripovedovanjem/petjem) ter hkratno slušno in vizualno recepcijo. Članek poudarja učinkovitost celovitega izkustvenega spoznavanja in doživljanja slovstvene folklorne zunaj učilnic. Primeri dobrih praks iz OŠ Bovec kažejo, kako je mogoče s strukturiranimi tematskimi urami, tematskim kulturnim dnevom in drugimi (tudi projektnimi) aktivnostmi – vselej z medpredmetnim povezovanjem – bistveno izboljšati znanje, hkrati pa ozaveščati in krepiti spoštovanje najprej do lastne lokalne, s tem pa tudi do regijske in nacionalne kulturne ter naravne dediščine. To lahko prispeva k (aktivnemu) ohranjanju in revitalizaciji izročila, spodbuja kreativnost ter razmislek o inovativnih oblikah prezentacije, npr. v kulturnem turizmu.

Ključne besede: slovstvena folklorja, medpredmetno povezovanje, izkustveno učenje, tematska pot, Bovško

An Integrated Treatment of Verbal Folklore in School: Text with Context and Texture in Experiential Learning *In Situ*

The article proposes that the focus of folklore work in the classroom should be shifted from the text to the entire folklore event, which includes not only the text but also the context (the circumstances of performance) and the texture (the manner of performance). Verbal folklore is based on the concept of live oral communication, which makes it very distinct from literature. When a folklore text is put on paper it loses a large part of its aesthetic value, which is linked to performance (narration) and simultaneous audio-visual reception. The paper highlights the effectiveness of the comprehensive experiential

¹ Članek je nastal v okviru raziskovalnega programa Etnološke, antropološke in folkloristične raziskave vsakdanjika (ARIS P6-0088).

knowledge and experience of verbal folklore outside the classroom. Examples of good practice from Bovec Primary School show how structured thematic lessons, a thematic cultural day, and other (also project) activities – always with inter-subject integration – can significantly increase knowledge, while at the same time raising awareness and respect for firstly one's own local heritage, and thus secondly one's regional and national, cultural and natural heritage. This can contribute to the (active) preservation and revitalization of traditions, stimulate creativity, and encourage reflection on innovative forms of presentation, e.g. in cultural tourism.

Keywords: verbal folklore, intercurricular integration, experiential learning, thematic trail, Bovec area

1 Uvod: slovstvena folklorja je umetnost govornenega jezika, literatura pa zapisanega

Slovstvena folklorja² je besedna umetnost *govornenega* jezika oziroma narečij (Stanonik 2001: 143–146), besedila se glede na formo uvrščajo v tri temeljne vrste: 1. folklorne pesmi: pripovedne, lirske; 2. folklorna proza: pravljice, povedke ter druge pripovedi; in 3. folklorni obrazci: pregovori, uganke, folklorne molitve, zagovori ter otroški folklorni obrazci, kot so izštevanka, šaljive rime idr. Znotraj vsake vrste besedil je mnogo različnih, včasih prepletajočih se žanrov in podžanrov.³

Slovstvena folklorja v svoji naravni obliki funkcionira v primarni (netehnični) obliki komunikacije, torej ustno in ne v zapisu, kot to velja za literarna dela. Zato se pri vsaki ponovitvi rojeva v svojih različicah (variantah). Umetnost govornenega jezika je stara toliko, kot je stara beseda sama (Stanonik: 2001: 188), o preteklosti folklornih del lahko izvemo le na podlagi tega, kar so prestregli pisni viri in pozneje tisk (Stanonik 1999: 16). Literatura je nastala šele s pisavo in knjižnim jezikom, obe veji besedne umetnosti imata skupne korenine v jeziku; njuna meja pa je prehodna (Stanonik 2001: 117). Folklorna besedila na prvi pogled ne dosegajo estetske, umetniške vrednosti kot literatura. A zgolj na prvi pogled! Pri slovstveni folklorji je ključen koncept ustnega prenosa neposredno na naslovnik v komunikaciji v živo. Zato slovstvena folklorja ni samo tekst, pač pa se

kar lahko grafično zapišemo. *Kontekst* je kompleksna množica okoliščin, v katerih se besedilo realizira – čas, kraj, prostor in ves spekter splošnih in trenutnih značilnosti in občutij vsakega posameznega udeleženca (védenje, izobrazba, zanimanja, zdravje, življenjska pot in družbeni stiki, osebnostne lastnosti ...). *Tekstura* pa je način, kako je folklorno besedilo izvedeno, interpretirano; tekstura je lahko a) *besedna*, ta se nanaša na oblikovanje z izborom besed, besednega reda, premega govora, stilnih figur, diskurzivnih signalov; ter b) *nebesedna* (*glasovna*, *neglasovna*), ki folklorno besedilo oblikuje z glasom (glasnost, način izgovora, intonacija, imitacija ...) ter govorico telesa (gibi, mimika, očesni stik, kinetika telesa) (podrobneje gl. Ivančič Kutin 2011: 39–49). Vse tri ravnine se dopolnjujejo, podpirajo in vplivajo druga na drugo ter skupaj sestavljajo t. i. *folklorni dogodek* (Dundes 1980). Teorija o folklornem dogodku temelji na dejstvu, da se slovstvena folklor realizira v živi (hkratni) interakciji med pripovedovalcem/govorcem pevcem ter naslovnikom (gl. Stanonik 2001: 141–142). Tudi če gre za dokaj stalno besedilo, sta tekstura in kontekst lahko bistvena za pomen/razumevanje besedila (Dundes 1965; Ivančič Kutin 2011, 2012).

Vse tri ravnine *folklornega dogodka* so torej neločljivo prepletene. Še bolj kot pri folklornih pesmih je to očitno pri proznih besedilih: pripovedovalec vsakič znova pred svojimi sprejemalci na novo ubeseduje znano vsebino: sproti tvori in interpretira (izvaja) stavke, povedi, pri čemer nanj vplivajo sinhroni čustveni in drugi odzivi vseh udeležencev folklornega dogodka. Npr. pripovedovalec bo isto zgodbo povedal drugače za otroke kot za odrasle;⁵ čeprav so pri vnovični izvedbi podobne okoliščine, tudi isto občinstvo, ne more biti enak čas, in tudi dejstvo, da občinstvo pripoved že pozna, vpliva na odziv, doživljanje vsebine. Na folklorni dogodek in realizacijo ima pomemben vpliv občinstvo (Ivančič Kutin 2012). Folklorno besedilo je torej nedokončno, spremenljivo, ob vsaki vnovični ponovit

2 Folklorna besedila v slovenskem kurikulumu in nekaj predlogov

(Slovenske) folklorne pesmi in folklorna prozna besedila predstavljajo le majhen delež besedil v berilih za osnovno in srednjo šolo, folklorni obrazci pa so domala povsem prezrti (Koritnik 2003: 16; Babič 2019: 26). Uvedba izbirnega predmeta *Šolsko novinarstvo* za 3. triado OŠ ob prehodu na devetletko je tem vsebinam obetala boljše čase (gl. UN 1998); spremljajoči delovni zvezek *Naš čas-opis* (Mohor idr. 1999) spodbuja aktiven pristop k obravnavi slovstvene folklore, saj vključuje tudi odkrivanje, zbiranje, zapisovanje, objavlanje ter interpretacijo/poustvarjanje folklornega gradiva (Koritnik 2003: 16–17). A če izbirnega predmeta ne izbere dovolj učencev, ga šola ne izvaja, in tu tiči problem.⁶ Število obveznih folklornih besedil se z novimi učnimi načrti še zmanjšuje, kažejo podatki za tretje triletnje OŠ in gimnazije v UN 2008 in 2018 (Žbogar 2019: 33). Po drugi strani se nekoliko povečuje nabor predlaganih prostoizbirnih folklornih vsebin znotraj pouka slovenščine (Žbogar 2019: 35). Berilo je pri pouku književnosti nepogrešljivo, vendar je to le eden od virov, ki ga lahko uporabljajo učitelji (Medved Udovič 2019: 36). Odločitev za obravnavo in izbor folklornih del je v veliki meri odvisna od motiviranosti vsakega posameznega učitelja – od njegovega osebnega odnosa (naklonjenosti, odgovornosti) do jezikovne kulturne dediščine, pa je tudi od njegove strokovne usposobljenosti. Pri tem ni pomembno le znanje o folklornem besedilu, pač pa tudi seznanjenost s konceptom življenja, nastajanja, odmiranja slovstvene folklore, njenega prenašanja, različnih funkcij in prepoznavanje njene (lokalne/regijske/nacionalne/globalne) kulturne vrednosti ter vpetosti v prostor, čas in, nenazadnje, razlikovanje med slovstveno folkloro in literaturo, njuno recepcijo in razmerjem z naslovniki. Študentom, ki študirajo slovenščino na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, je na voljo izbirni predmet Slovstvena folkloristika v prvem letniku magistrskega študija. Znotraj

obveznih predmetov na pedagoški smeri izbere le nekaj študentov na leto. Zato je treba pri snovanju novih učnih modelov ali pri razvijanju obstoječih več pozornosti posvečati učiteljem, ki so že zaposleni v šolah – njihovi profesionalni rasti, osveževanju znanja, pridobivanju in preizkušanju novih spoznanj (Krakar Vogel 2019: 49).

V Izhodiščih za prenovu učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji (Rojc in Sliivar 2022) so splošni cilji usmerjeni v trajnostni razvoj, celostno skrb za zdravje (psihično in fizično), kompetentno komunikacijo v večjezičnem in večkulturnem okolju, vzgojo za aktivno udejstvovanje v družbi in podjetništvo ter digitalno pismenost; ti cilji so zastavljeni skozi medpredmetno sodelovanje in povezovanje. Velik delež teh ciljev je možno uresničevati z vsebinami, povezanimi s slovstveno folkloro, predvsem z vključevanjem izkustvenega pouka, ki pripomore k učinkovitejšemu ozaveščanju, (praktičnemu) spoznavanju in privzgajanju pozitivnega odnosa do lokalnega narečnega jezika in njegove umetnostne zvrsti – (lokalnih) folklornih besedil (Ivančič Kutin 2019, 2022b).

Pri oblikovanju didaktičnih gradiv naj bi upoštevali načelo aktivnosti in problemskosti, ki podpirata učenčeve dejavnosti v učnem procesu (Kovač 2005 v Medved Udovič 2019: 36). Slovstvena folkloro to odlično omogoča, saj zaradi interdisciplinarnosti vsebine in metod lahko uresničuje strategijo medpredmetnega povezovanja, ki ga je v praksi kljub didaktičnim izhodiščem premalo (Žbogar 2019: 35). Pouku slovstvene folklorne se zelo prilega metoda, ki je po mnenju nekaterih književnih didaktikov še posebej učinkovita: to je sinteza metode obrnjenega učenja in metode problemskega učenja v povezovanju slovenščine, zgodovine, geografije, glasbe, v primeru slovstvene folklorne tudi likovnega pouka in športne vzgoje, pod okriljem projektnega pouka, ki bi ga izpeljali med rednim poukom (Žbogar 2019: 38). Pouk, ki vsebuje veliko ur, oblikovanih v zanimiv literarni (in fol

učenci lahko preizkusijo pri (individualnem ali skupinskem) petju ali poslušanju petja večših (lokalnih) pevcev folklornih pesmi, interpretaciji ali pripovedovanju vsebine pesmi. Predvsem pa je dobrodošlo, da ob obravnavah folklornih vsebin zapustijo učilnico in se podajo raziskovat in spoznavat slovstveno folkloro med ljudi in v naravo – na teren! Učenci prevzamejo vlogo raziskovalca in zapisovalca slovstvene folklore ter na takšen način pripomorejo k ohranitvi kulturne dediščine njihovega kraja (Stanonik 1999).

3 Lokalno – regionalno – nacionalno – globalno

Če želimo spoznati, razumeti in sprejemati širše okolje in svet, moramo najprej ozavestiti svojo lastno kulturo, tj. domače narečje, folklorno izročilo, se spoznati z okoljem, v katerem živimo, ter z lokalno zgodovino, vrednotami, normami in vsem, kar sestavlja primarno (kulturno) identiteto in nanjo vpliva.

3.1 Lokalni (narečni) govor

Govorjeni jezik, največkrat narečni, je sredstvo, s katerim se slovstvena folkloro prenaša med ljudmi. Slovenščina je s sedmimi narečnimi skupinami, ki skupaj vsebujejo več kot 40 narečij in izrazitejših govorov, in le z dvema milijonoma govorcev, najmanjši in najbolj narečno razčlenjeni slovanski jezik. Narečna pestrost je rezultat tisočletnega razvoja, ki so ga usmerjali mnogi znotraj- in zunajjezikovni dejavniki (Logar 1996: 3); ta jezikovna značilnost je lepo povzeta v (slovenskem) pregovorom »Vsaka vas ima svoj glas«. Še posebej obrobna narečja ohranjajo arhaične posebnosti, toda zaradi močno spremenjenega načina življenja po drugi svetovni vojni (modernizacija), vpliva javnih medijev in izobraževanja, čemur se je v zadnjih desetletjih pridružil hiter razvoj interneta in drugih sodobnih tehnologij komunikacij in s tem povezane globalizacije, ter večja mobilnost prebivalstva, se le-te postopno izgubljajo. To je najbolj opazno na leksikalni ravni:⁹ npr. narečna poimenovanja za predmete, ki niso več v (

Toda naklonjenost narečjem in prepoznavanje njihove kulturne vrednosti ni bilo vseskozi samoumevno. Po sprejetju strukturalizma in sociolingvistične teorije zvrstnosti, objavljeni v *Slovenski slovnici* leta 1976 (Toporišič), se je na Slovenskem razvil (prikrit) negativen odnos do narečij, ki se je nadalje preko različnih kanalov in avtoritet (mediji, šola) prenašal v lokalna okolja. To je pri marsikaterem govorcu povzročilo opustitev narečja, kar je bilo še posebej problematično v manjšinskih okoljih, kjer se govorci niso imeli možnosti naučiti knjižnega jezika in so zato prevzeli večinskega. S tem se je začela izgubljati lokalna identiteta, s tem pa tudi narodna, saj se le-ta lahko nemoteno razvija le v celotnem diasistemu (Smole 2015; gl. tudi Šekli 2013). Istočasno so imela narečja tudi zagovornike, ki so poudarjali jezikovno bogastvo, ustvarjeno z narečno diverziteto slovenskega jezika. Inštitut za slovensko narodopisje je preko pozivov, objavljenih v javnih občilih (npr. šolska revija PIL, Nedeljski dnevnik), v 80. letih 20. stoletja dejavno spodbujal k zbiranju in zapisu folklornih besedil v narečju, in s tem sporočal, da imajo narečja pomemben kulturni potencial.¹¹ Odziv posameznikov iz vse Slovenije je bil zelo dober, predvsem pa se je veliko gradiva nabralo s pomočjo šol.¹² Učitelji so ob tem spodbujali še zapisovanje iz govora izginjajočih besed, pripravljali šolska glasila z lokalno folklorno vsebino ter poudarjali pomembnost rabe narečja v zasebnih, v določenih okoliščinah tudi v javnih govornih položajih, npr. na kulturnih dogodkih (proslave, dramske predstave); s tem so ozave

pripovednih arhetipov (Kropej 1995). Zaradi usedlin časa in prostora v slovstveni folklori so nekateri elementi edinstveni (snovi, motivi, poimenovanja ...) (Ivančič Kutin in Kropej Telban 2021a; Ivančič Kutin in Kropej Telban 2021b: 173). Tako so npr. razlagalne povedke pogosto povezane s konkretnim mestom z lokalnimi (mikro)toponimi in/ali lokalnimi antroponimi, kot so imena prebivalcev vasi, njihovih kolektivnih vzdevkov, ter resničnimi imeni posameznikov (imena, priimki, hišna imena, vzdevki). Enako velja tudi za krajša besedila, kot so folklorni obrazci (npr. zbadljivke, pregovori, uganke), pa tudi še krajše, frazemske forme z omenjenimi lokalnimi sestavinami (Voroncova 2011: 4; Ivančič Kutin 2022a). Čeprav je folklorno izročilo vasi, regije, pokrajine lahko v nekaterih segmentih specifično in posebno, je po drugi strani lahko vpeto v širšo zgodovino naroda in je del evropske in globalne pripovedne tradicije (Ivančič Kutin 2022c: 136). Npr. izročilo o krivopetah, divjih ženah z nazaj zasukanimi stopali, vsebuje ostaline nekaterih arhaičnih in arhetipskih predstav; v Evropi je znano le na omejenem območju severozahodnega slovenskega etničnega prostora (Zgornje Posočje, Benečija) in bližnji soseščini, hkrati pa ga najdemo tudi v folklori nekaterih ljudstev Latinske Amerike, Indije, Afrike in drugod (Ivančič Kutin 2018).

Čeprav je folklorno besedilo znano lokalni, regijski, nacionalni ali celo globalni skupnosti in je del kolektivne kulturne lastnine, to ne pomeni, da je skupnost kolektivni avtor. »Izvajalec«/interpretator izvedbe folklornega besedila je, kot že rečeno, avtor izvedbe vsake posamične konkretne različice. To pa je lahko vsakdo, ki besedilo prenaša na način, značilen za prenos slovstvene folklore, torej tudi učitelj in učenci. Ob morebitnem grafičnem/zvočnem/video zapisu in nadaljnji hrambi/objavi je treba vselej navesti ime izvajalca (avtorja različice) folklornega dela (pripovedovalca/pevca).

4 Vloga šole: primer dobre prakse na OŠ Bovec

4.1 Učna pot po lokalnem pripovednem izročilu s poslušanjem zgodb v narečju

Po zgledu sodobnih turističnih in kulturnih trendov, ki vse bolj razvijajo ponudbo z doživljajsko izkušnjo uporabnika, pri čemer je mogoče spoznavati lokalno kulturno dediščino »*in situ*« (tematski parki, pravljичne poti, vodene ekskurzije s pripovedovanjem lokalnih pripovedi, gl. tudi v Ivančič Kutin in Kropelj Telban 2021a; Ivančič Kutin in Kropelj Telban 2021b), je leta 2013 nastala tematska pot *Po sledeh pripovednega izročila Bovca* s spremljajočim zvočnim vodnikom.¹⁵ Čeprav je bil to v izhodišču turistični projekt, je bilo gradivo (pripovedi) izbrano z mislijo na bovške osnovnošolce. V anketni raziskavi, ki je bila med bovškimi osnovnošolci od 5. do 9. razreda opravljena leta 2013, se je pokazalo zaskrbljujoče skromno poznavanje lokalnega pripovednega izročila. Slab rezultat so dosegle tudi zgodbe, ki so povezane z naravnimi znamenitostmi, kot je npr. Prestreljeniško okno, ki je priljubljena planinska tura; luknjo skozi goro je mogoče videti s smučišča Kanin in različnih točk v Bovški kotlini. Več različic razlagalne povedke, kako je okno nastalo, je bilo objavljenih v nekaterih zbirkah s pripovednim izročilom (mdr. v Dolenc 1992: 70–71; Komac 1997: 53–54), na turističnih prospektih in tudi na velikem reklamnem panoju na vstopni postaji kaninske žičnice. Po drugi strani pa je najboljši rezultat dosegla razlagalna in legendna povedka o bližnjem Rabeljskem

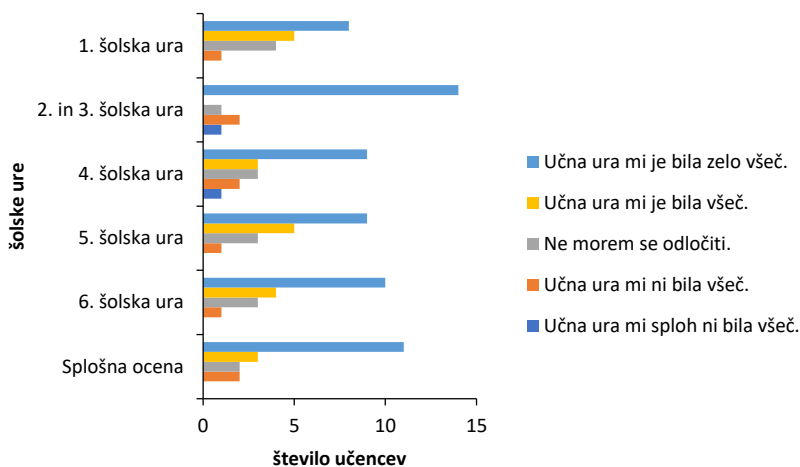
lokalno kulturno-gospodarsko zgodovino kraja ter etnološke posebnosti in zanimivosti. Pogovor so nadaljevali v učilnici, izbrali pripoved, ki jih je najbolj pritegnila, izbiro so ustno utemeljili in ilustrirali ter pripravili razstavo. Ponovitev anketne raziskave leta 2018 je pokazala bistveno boljše poznavanje lokalnih pripovedi v skupini učencev, ki so bili deležni izkustvenega pouka na prostem, čeprav je od kulturnega dne minilo že več kot dve leti.¹⁹ Žal je z upokojitvijo učiteljice slovenske dobre praksa s folklornim kulturnim dnevom zamrla.

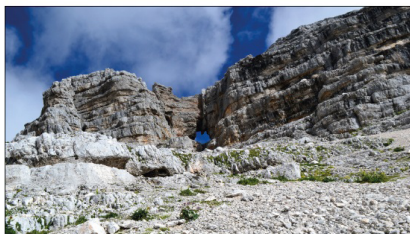
4.2 Sklop tematskih učnih ur o lokalnih folklornih pripovedih

Leta 2021 je v okviru raziskave za svojo magistrsko delo Lucija Šturm oblikovala premišljen in natančno izdelan tematski sklop 6 učnih ur, ki ga je izvedla z 19 učenci 5. razreda OŠ Bovec. Učenci so spoznavali značilnosti slovstvene folklorne in se na različne načine srečevali z nesnovno kulturno dediščino svojega domačega kraja. Anketa o poznavanju lokalnega pripovednega izročila, ki jo je Lucija Šturm izvedla med prvo uro, je pokazala še slabše rezultate od tiste iz leta 2013.²⁰ Akcijski načrt sklopa je predvideval naslednje operativne cilje (Šturm 2022: 66–67):

1. ura: *uvod: kaj je slovstvena folklor*. Učenci spoznajo/ponovijo osnovne značilnosti folklornega izročila, razvijajo svojo recepcijsko zmožnost, tj. zmožnost doživljanja besedil lokalnega folklornega izročila, izrekajo svoje mnenje o umetnostnem besedilu, rešijo anketni vprašalnik o poznavanju lokalnega pripovednega izroč

Med učnimi urami so učenci pokazali veliko zanimanja za tovrstne vsebine, kar se je odražalo tudi v njihovem aktivnem sodelovanju in kreativnosti (Šturm 2022: 7). Da so se v pouk bolje vključili tudi sicer manj zainteresirani učenci, sta poročali že učiteljici, ki sta na tej šoli izvajali kulturni dan (Della Bianca 2017). Anketa, ki jo študentka izvedla po izvedenem sklopu ur, je pokazala, da se je dejaven pouk obrestoval: znanje učencev o slovstveni folklori se je povečalo. Še posebej dober rezultat je dosegla povedka o Prestreljeniškem oknu, ki so jo obravnavali v treh različicah, zgodbo pa so učenci tudi poustvarjali in ilustrirali. Da je bil tak pouk učencem všeč, je pokazala anketa o zadovoljstvu s tematskim sklopom ur. Najbolje sta bili ocenjeni prav 2. in 3. ura, ko so izvedli poslušanje zgodb na sprehodu po Bovcu.





24. Kako je nastalo Prestreljeniško okno



Prestreljenik je nastal že pred davnimi časi, zgodba o tem, kako je nastal, pa gre iz roda v rod. Režijani so hodili na Plejča, na Prehod in pod Škedenj na Kaninu po drva, na jago, največ pa past. Ravno tako pa tudi Plužničani, Figači po domače. Oboji so hoteli imeti pravico nad temi kraji, zato so se neprestano prerekli. In kot da ni dovolj, da se že med sabo prepirajo, je prišel na Prevalo pa še zlodej. Kako ga pregnati? Zdaj so morali Režijani in Plužničani stopiti skupaj, da preženejo zlodja. Se zmenijo – pustijo ovce in kože in se zaženejo proti zlodju s palicami, koli, morda tudi s puško, saj so bili *ravbšci* (krivolovci). Zlodej tam zgoraj s tistimi burklami

premišljeni strokovni podlagi (Ivančič Kutin 2019: 97). Zato je nujno sodelovanje učiteljev različnih predmetov, za nasvete (glede gradiva, njegovega zapisa, vsebine ...) pa se priporočljivo obrniti tudi na zunanje strokovnjake, npr. folklorista, dialektologa, etnologa, arheologa (po možnosti iz domačega okolja).

Sklep

Spoznavanje in razumevanje lokalne kulture in z njo povezane lokalne identitete skozi zgodbo je najbolj učinkovito, ko je naslonjeno na lastno doživeto izkušnjo (Chittenden 2011: 183), zgodba ima namreč veliko ontološko in pedagoško vrednost (Kroflič 2017: 15–17); srečanje z zgodbo *in situ* je torej tudi učinkovit didaktični pristop za doseganje učnih ciljev.

Vsebine spoznavanja slovstvene folklore lahko poleg rednega pouka (kulturni dnevi, tematski sklop učnih ur) vključimo tudi v krožke in druge interesne dejavnosti, pa tudi v dodatni pouk in tako učencem, ki si želijo izvedeti več, omogočimo prostor za delo in izražanje ter jih motiviramo za zbiranje in ohranjanje folklornih pripovedi v njihovem domačem kraju. Učenci lahko pišejo pripovedi v šolske časopise, zbornike, brošure in jih pošiljajo na natečaje, lahko z njimi sodelujejo in popestrijo šolsko prireditve (Šturm 2022: 76–77).

</

Literatura

Babič, Saša 2019: Obravnava folklornih obrazcev v osnovnošolskih berilih in revijah. *Jezik in slovstvo* 64/2. 19–30. <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-93WJ15VR>. (Dostop 15. 5. 2024.)

Babič, Saša, 2015: *Beseda ni konj: Estetska struktura slovenskih folklornih obrazcev*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

Chittenden, Tara, 2011: Opening the Door to Old Town Key West: Physical Thresholds in the Storied Narrative of the Conch Train Tour. Storytelling, Self, Society. *An Interdisciplinary Journal of Storytelling Studies* 7/3. 169–187. <https://doi.org/10.1353/sss.2011.a813209>.

Della Bianca, Slavica, 2017: Kulturni dan: Pripovedno izročilo na Bovškem. *Slovstvena folkloristika* 14–15/1–2. 68.

Dolenc, Janez, 1992: *Zlati Bogatin*. Ljubljana: Kmečki glas (Zbirka Glasovi, 4. knjiga).

Dundes, Alan (ur.), 19

Ivančič Kutin, Barbara, 2022b: *Bovške pripovedi na licu mesta: Vodnik in priročnik za spoznavanje lokalnega pripovednega izročila*. Bovec: Buška izba, Kulturno društvo Golobar.

Ivančič Kutin, Barbara, 2022c: Govorjeno (ustno) jezikovno izročilo v slovenskem Registru nesnovne kulturne dediščine in odnos domačinov na primeru vpisanih enot z Bovškega. Dorđević Belić, Smiljana, Lajić Mihajlović, Danka in Sikimić, Biljana (ur.): *Savremena srpska folkloristika 11: tematski zbornik radova*. Beograd: Udruženje folklorista Srbije: Univerzitetna biblioteka »Svetozar Marković«; Loznica: Centar za kulturu »Vuk Karadžić«; Tršić: Naučno-obrazovno kulturni centar »Vuk Karadžić«. 133–148.

Kobe, Marjana, 2004: *Vedež in začetki posvetnega mladinskega slovstva na Slovenskem: 1778-1850*. Maribor: Mariborska knjižnica, Revija Otroci in knjiga.

Kocijan, Gregor in Šimec, Stanko, 1991: *Pozdravljeno, zeleno drevo: berilo za 5. razred osnovne šole*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Šekli, Matej, 2013: Genetolingvistična klasifikacija južnoslovanskih jezikov. *Jezikoslovni zapiski* 19/1. 71–99. <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-O5AWKUMM>. (Dostop 15. 5. 2024.)

Šturm, Lucija, 2022: *Bovško narečje pri pouku književnosti v petem razredu Osnovne šole Bovec*. Magistrska naloga. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani. <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=142589>. (Dostop 23. 2. 2024.)

Voroncova, Julija B., 2011: *Slovar' kolektivnyh prozvišč. Who is who po-russki*. Moskva: AST-Press.

[Юлия Б. Воронцова, 2011: *Словарь коллективных прозвищ. Who is who по-русски*. Москва: АСТ-Пресс.]

Žbogar, Alenka, 2019: Slovensko ljudsko slovstvo in antična književnost pri pouku književnosti. *Jezik in slovstvo* 64/2. 31–40. <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-J-Z1YWSCE>. (Dostop 15. 5. 2024.)